

Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha

Text: Lk 23:44-48

Čtení: Gen 2:7, Ž31:4-6, 23-25

Martin Řeháček, Sbor ČCE Litoměřice, 30. března 2025

Milé sestry a bratři, milí přátelé,

dnešním čtením pokračujeme v postním seriálu: Slova z kříže. Výrokem, kterým se budeme zabývat jsou slova zaznamenaná v Lukášově evangeliu „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.“ Jedná se o poslední slova předtím než Ježíš naposledy vydechnul. Tak se totiž dá přeložit řecké slovo „**exepneusen**“ z následující věty „Po těch slovech skonal.“. Toto slovo je tedy spojeno s dýcháním stejně jako slovo „**pneuma**“, jež ve vlastním výroku zazní v české podobě jako duch. Je to pochopitelné, jakmile člověk přestane dýchat, nezvratně nastává konec. A pak je čas otevřít okno, aby jeho dech mohl volně odejít.

Matně mi na mysli tane vzpomínka z mého dětství, kdy jsem doma rád pozoroval rybičky prohánějící se v malém akváriu. Měli jsme ho v kuchyni. Každé moje jídlo tak provázel zadumaný pohled na dovádějící rybičky. Jednoho dne jsme odjeli na dovolenou a péči o naše zvířata jsme přenechali přátelům. Když jsme se vrátili, tak rybičky již v akváriu neplavaly. Respektive plavaly, ale trochu jinak, bez známek života na hladině. Nebudu vás zatěžovat podrobnostmi, ale důvodem byl nedostatek vzduchu. Chyběl jeho zdroj. V akváriu totiž nebylo žádné zařízení, které by mohlo vodu provzdušnit. Moje rodiče ovšem nerezignovali a poučení tímto nezdarem pořídili nejen nové rybičky, ale také malý kámen, který vypouštěl vzduchové bublinky. Byla radost jej pozorovat. I rybičky, které mohly volně dýchat a občas si i s bublinkami hrály.

V případě našeho akvária se ukázalo, jak důležité je nezapomenout na zdroj, který umožňuje dýchání, který umožňuje život. Podobné uvědomění si, že život má svůj zdroj, bez kterého se neobejde, nacházím i v Ježíšově výroku. Ví, že je někdo, kdo

mu život dal a komu je možno jej zase odevzdat. Protože tam je v nejlepších rukou. Proto jeho výrok začíná slovem **Otče**. Každý z nás má pochopitelně jiné zkušenosti se svými rodiči. A tak je dobré připomenout si místo, které tvoří střed Lukášova evangelia, kterým je příběh o milujícím otci a jeho dvou synech, z nich jeden byl marnotratný a druhý žárlivý. Je to otec, který stojí o niterný vztah. Můžeš se na něj spolehnout, za jakýchkoli okolností. I když selžeš, poběží ti naproti s otevřenou náručí. To je otec, ke kterému Ježíš volá, kterému důvěřuje.

Na rozdíl od evangelií Marka a Matouše, které zachycují dramatické rysy Ježíšova utrpení, v Lukášově podání je Ježíš vyrovnaným člověkem, smířeným s jeho osudem, který i v poslední chvíli jedná v souladu se svým životním postojem. Tam na kříži, kde člověka již nic hezkého nečekalo, se stále držel Boha, který mu dal život. To neznamená, že by netrpěl. Vždyť tento jeho výrok pochází z třicátého prvního žalmu, kde žalmista mluví o protivnících, kteří mu ukládají o život. Z žalmu, kde jeho autor trpí, a proto volá o pomoc k Bohu. Ježíš se vlastně modlí tento žalm trpícího, v podobně trýznivé situaci. Ale slova, která máme z jeho úst šanci zaslechnout, tedy „**do tvých rukou odevzdávám** svého ducha“, mluví o jeho důvěře a spolehnutí na Hospodinovu péči. Odráží se tak nejen to, že ví, kdo byl zdroj pro jeho dech, pro jeho zrození a celý život, podobně jako v případě Adama, ale také to, komu je s důvěrou možno život odevzdat. I v poslední chvíli. Stejně jako kdykoli během našeho života.

To, že Ježíš skutečně žil v souladu se svou vírou dokládá i reakce setníka, tedy pohanského vojáka pod křížem. Ježíšovo jednání na kříži ho osloví. Vidí v něm člověka, který skutečně žil i umřel v souladu se svou vírou. Vidí v něm toho, kdo se neprohřešil vůči svým ideálům - božího Spravedlivého. Proto najednou ze setníkových úst vytryskne chvála Hospodina a svědectví o spravedlivém Ježíši. Je to překvapivé, že i tak otrlý muž, jakým voják ve velitelském postu musel být, byl schopen

takové reakce. Možná podvědomě doufal, že jednou to přijde, a ukáže se někdo, kdo dokáže překonat naše lidské slabosti a zůstat věrný Bohu za všech okolností. Kdo naplní žalmistova slova proroka Izajáše „Můj Spravedlivý služebník získá spravedlnost mnohým“. A způsobí tak, **že díky jeho spravedlivému jednání v souladu s Božími hodnotami se nebesa i země dostanou do souladu a vytvoří se prostor pro to nebeské zde na zemi.** Jenom docela malý prostor, oázu skutečného života. Životní prostor, do kterého i pohan jako poleno, kterým vojenský velitel byl, se může vtěsnat a začít žít v souladu s božím plánem pro lidský život. Ale na to bude potřeba počkat si až se završí celý velikonoční příběh.

I my sami jsme podobně uvěřili, a proto jsme tady v kostele. Žijeme v tomto světě, ale chceme se řídit a žít podle božích norem, které tento svět uznává pouze z části. Pořád je kolem spousty nelásky, sobectví, nevraživosti, touhy po moci i po slávě. Někdy je těžké najít někoho, na koho se můžeme spolehnout. Včetně nás samotných. A tak jsou velmi důležitá místa, kde můžeme najít zdroj pro náš život s Bohem. Prostor podobný bublině vzduchu, kde se můžeme nadechnout, uprostřed nevlídné skutečnosti. Kde můžeme skutečně žít a stávat se lidskými podle božích měřítek. Ovšem, jak už to s bublinami vzduchu bývá, voda kolem na ně tlačí, deformuje je, a spolu s tím i nás. Jsme pod tlakem a to není příjemné. Žít podle božích pravidel je někdy velká nepohoda. Nakonec Ježíš na kříži by o tom mohl vyprávět. A tak není divu, že máme někdy chuť vzdát to. Stejně selháváme, tak proč se přemáhat. Jsme přece jenom lidé. Snažíme se uniknout z naší bubliny a hrozí nám, že zapomeneme, kdo je zdroj pro náš život. A začneme se topit.

Doposud jsme mluvili o tom Bohu, který byl pro Ježíše drahý jako jeho milovaný Otec. O Ježíši Kristu, který mu beze zbytku důvěřoval a spoléhal se na něj po celý život až do konce. O tom, že tento jeho vytrvalý životní postoj věrnosti Bohu, přinesl

možnost komukoli se k jeho víře přidat.

K tomu je ovšem potřeba dodat ještě jeden poznatek. Když Ježíš zvolá „Otče, do tvých rukou odevzdávám **svého ducha**.“, říká také, že existuje něco, co je možno Bohu odevzdat. Něco, co od něj přijal. Něco, co ho provázelo celý jeho život. Něco, co s ním bylo v jeho nejtěžších chvílích. Něco, co ho podpíralo, když by jiný klesal na mysli. Něco, co s ním bylo na kříži. Nebo spíš někdo. Život sám. Ten pravý z božího ducha. A tak pokud by se někdo tenkrát ptal Boha na Ježíšovo utrpení na kříži, dočkal by se nejspíš odpovědi, „Já vím, já jsem v tom s ním.“

Tato skutečnost se týká i nás, i my jsme něco od Boha přijali. Dovolím si tedy upravit svůj obraz bubliny, kde se můžeme svobodně nadechnout a žít podle božích představ. Nejsme v ní totiž sami. Je s námi něco, co jsme dostali od Boha. A tak pokud na naši bublinu tlačí okolí, deformuje nás, snaží se nás dotlačit k tomu, abychom to vzdali, tak zároveň můžeme zahlédnout, že ten někdo v naší bublině tomu tlaku vzdoruje spolu s námi. Slovy apoštola: „Na všech stranách jsme tísněni, ale nejsme zahrnuti do úzkých; jsme bezradni, ale nejsme v koncích.“ A tak ať už zažíváš jakoukoli životní nepohodu, topíš ve spoustě problémů, máš pocit, že se ti věci hroutí pod rukama a nikde nelze najít bezpečné místo k spočinutí, můžeš uprostřed toho nepohodlí zaslechnout boží hlas, který říká „Já vím, já jsem v tom s ním.“ Tedy s Tebou. A na to se můžeš spolehnout. Amen.